

Úvodem

15. a 16. březen 1939 se staly černými dny v historii předválečného Československa, ze kterého zbylo jen torzo. Dne 15. března vpochoďovala na jeho okleštěné území německá vojska a 16. března 1939 vznikl Protektorát Čechy a Morava.

Nástup hlavních změn v pravidlech používání výplatních otisků byl pozvolný.

Nejprve přišla na řadu výměna *výplatních razítek*, začala se uskutečňovat za cca šest měsíců.

Denní razítka byla ještě cca čtyři až šest týdnů ponechána v původním vzhledu. Teprve v průběhu čtvrtého čtvrtletí 1939 se začala vyměňovat za německo - česká.

Někdy se vyloučily i česky působící názvy (např. České Budějovice).

Ve městech s výrazným německým vlivem se od roku 1943 začala denní razítka měnit - za německý. Toto nařízení se dotklo Brna, Olomouce, Jihlavy a Vyškova.

Ušetřena nezůstala ani *označení oprávněných uživatelů* výplatních strojů. Oficiální instituce musely mít názvy zásadně německo - české anebo pouze německé.

Některé otisky, zejména u arizovaných výplatních židovských firem a jejich strojů, měnily i svůj obsah a grafiku.

Názvy připomínající československou minulost či slavné osobnosti či zmínky československé historie musely být odstraněny z označení.

S uspokojením lze konstatovat, že až na jeden ojedinělý případ nebyly v provozu výplatní symboly oslavující fašistický režim Německa (např. svastika).

Poštovně - historickou zajímavostí prvního řádu bylo povolení používat pro novinové zásilky výplatní otisky *v modré barvě*.

Zavedení jednoduchých předchůdců poštovních směrovacích čísel v Německu a jím

obsazených území je i v několika případech doložena na několika málo protektorátních výplatních otiscích.

Poštovní provoz zaznamenal i několik otisků s dvoukruhovými denními razítky s můstky. Byl učiněn jeden pokus o náhradu číselné hodnoty za symbolickou "R".

Objevily se i neobvyklé frankatury při vyplácení balíkových průvodek.

Plejáda protektorátních výplatních otisků přinesla sběratelům *typologickou rozmanitost výplatních otisků*.

Minulý československý režim nedovolil sbírat tyto artefakty z tohoto období z ideologických důvodů. Nebylo dovoleno ani vytvořit jejich katalogy či o nich psát v časopisech a vydávat oficiální publikace. Otisky se nemohly vystavovat jako specializační exponáty. Dovoleny byly jen otisky, které se vyskytly v námětových exponátech ideologicky zaměřených. Vše ke škodě oboru a sběratelů. Vše bylo napraveno po roce 1989. Byly vydány katalogy několika autorů, ať v papírové či elektronické formě.

Tento webový miniseriál se věnuje některých protektorátních výplatních otisků.

Ukázky protektorátních otisků ze sbírky

